

**Česká školní inspekce
Ústecký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIU-961/21-U

Název	Základní škola a Mateřská škola Lom, okres Most
Sídlo	Vrchlického 372, 435 11 Lom
E-mail	zs.lom@seznam.cz
IČ	70 880 298
Identifikátor	600 083 896
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Bc. et Bc. Jaroslav Zajíc
Zřizovatel	Město Lom
Místa inspekční činnosti	Vrchlického 372 a Husova 198, Lom, Podkrušnohorská 82, Loučná
Termín inspekční činnosti	10. 11. 2021 – 12. 11. 2021

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného mateřskou školou, základní školou, školní družinou a školním klubem podle příslušných školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů pro předškolní, základní a zájmové vzdělávání a jejich souladu s právními předpisy a rámcovými vzdělávacími programy.

Charakteristika

Právnícká osoba Základní škola a Mateřská škola Lom, okres Most (dále „škola“) vykonává činnost mateřské školy, základní školy, školní družiny, školního klubu a školní jídelny.

V základní škole se aktuálně vzdělává 113 žáků v 9 třídách (z toho 12 žáků v individuálním vzdělávání). Počty žáků mají klesající tendenci, zřizovatel základní školy povolil výjimku z nejnižšího počtu žáků. Do jednoho oddělení školní družiny bylo v období inspekční činnosti přihlášeno 17 účastníků zájmového vzdělávání, do školního klubu 18 účastníků.

V mateřské škole Husova 198, Lom (dále „mateřská škola Lom“) je ve dvou třídách zapsáno celkem 43 dětí, tři jsou mladší tří let, 13 dětí plní povinnou předškolní docházku, z nichž dvě mají odložen začátek povinné školní docházky o jeden rok. V mateřské škole Podkrušnohorská 82, Loučná (dále „mateřská škola Loučná“) je ve třech třídách vzděláváno celkem 41 dětí, dvě jsou mladší tří let, 13 dětí plní povinnou předškolní docházku, z nichž tři mají odklad začátku povinné školní docházky o jeden rok. Dvě děti plní povinnou předškolní docházku formou individuálního vzdělávání.

Další informace o škole jsou k dispozici na webových stránkách www.zsmslom.cz.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel v koncepci rozvoje školy na období 2019 – 2025 stanovil reálné záměry, které však nejsou naplňovány zejména v personální oblasti a v oblasti vzdělávání. Spolupráce se zástupkyní, která je ve funkci od srpna roku 2021, není efektivně nastavena. Nedostatky byly zjištěny zejména v oblasti komplexního hodnotícího a kontrolního systému a pedagogického vedení základní školy. Kompetence spojené s chodem obou pracovišť mateřské školy ředitel účelně delegoval na dvě vedoucí učitelky, které pravidelně realizují hospitační činnost a poskytují učitelkám efektivní zpětnou vazbu o kvalitě jejich práce. Daří se jim vytvářet velmi dobré podmínky pro vzájemnou spolupráci.

Pedagogům základní školy není poskytována účinná metodická podpora, což se negativně projevilo v hospitovaných vyučovacích hodinách. Učitelé se neúčastní dalšího vzdělávání cíleně zaměřeného na aktivizující metody a formy pedagogické práce a efektivního využívání zpětné vazby ve výuce.

Základní škola i obě pracoviště mateřské školy mají vhodné materiální podmínky pro realizaci vzdělávání. Interiéry škol působí esteticky i podnětně. Základní škola nemá dostatečně vybavené odborné učebny pro výuku přírodovědných předmětů. Didaktické pomůcky ve třídách mateřských škol jsou průběžně doplňovány, odpovídají počtu dětí i jejich vzdělávacím potřebám. Rozlehlé, herními prvky vybavené školní zahrady poskytují dětem velmi dobré podmínky k hrám, relaxaci i k pozorování změn v přírodě.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitovaná výuka ve třídách prvního stupně základní školy probíhala v pozitivní vzdělávací atmosféře. Učitelky respektovaly individuální předpoklady žáků a všem poskytovaly účinnou podporu. Prostřednictvím činnostních forem a metod práce motivovaly žáky k zájmu a aktivnímu zapojení do výuky. Důraz kladly na procvičení a upevnění základního učiva. Nové poznatky mezipředmětově propojovaly a dávaly do souvislostí s reálným životem. Při řešení problémových otázek je vyučující vedly k logickému uvažování, správnému vyjadřování, využívaly prvky podporující rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti. V případě přítomnosti asistentky pedagoga ve třídě měly obě

pedagožky dobře rozdělené role a účelně se vzájemně doplňovaly jak v podpoře žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, tak i ostatních žáků ve třídě. V průběhu výuky je vedly k dodržování správných hygienických zásad a zdravého životního stylu. Zařazovaly grafomotorická cvičení, logopedickou přípravu a pohybové relaxační chvíle. Žáci se učili rozvíjet hodnotící dovednosti a reflektovat naplnění vzdělávacího cíle.

Na druhém stupni umožnily praktické činnosti, vhodně zařazené do některých vyučovacích hodin, žákům porozumět, upevnit si a využít nové teoretické poznatky v reálné situaci. V hodinách cizích jazyků byly shledány nedostatky v rozvoji komunikačních dovedností žáků, zejména mluvení a poslechu, a v aktivním využívání cizího jazyka jak ze strany učitelek, tak i ze strany žáků. Jen někteří vyučující využívali ve vyučovacích hodinách podněcující metody a formy výuky a vedli žáky k rozvoji hodnotících dovedností. Použití zpětné vazby poskytující informace o efektivitě učení a naplnění vzdělávacího cíle se v hospitovaných hodinách na druhém stupni objevovalo minimálně. I přes nízký počet žáků ve třídách nebyl jejich individuální potenciál ve výuce rozvíjen s využitím diferencovaných činností a úkolů.

Vzdělávací nabídka základní školy je vhodně doplňována četnými tematickými projekty a aktivitami zaměřenými zejména na environmentální vzdělávání. Přínosná v oblasti výměny pedagogických zkušeností a rozvoji žákovské komunikace je několikaletá spolupráce se slovenskými školami. V rámci celorepublikového projektu laskavosti pořádá škola vystoupení žáků pro seniory.

Ve školní družině, kde se vzdělávají žáci prvního stupně, se účastníci zabývali recitací básně se zimní tematikou, což podporovalo kladný vztah k uměleckým textům. Ve školním klubu určeném pro žáky druhého stupně plnili účastníci výtvarné úkoly, které přispívaly k jejich kreativnímu rozvoji.

Vzdělávání v mateřské škole probíhalo ve vřídne a tvůrčí atmosféře. Připravená edukační nabídka byla pestrá, tematicky provázaná, ale dostatečně nezohledňovala individuální možnosti a schopnosti dětí. Cíle vzdělávání vycházely z očekávaných výstupů stanovených ve vzdělávacích programech, ne však z pedagogické diagnostiky přítomných dětí. Organizace byla založena na členění spontánních a řízených činností. V některých třídách řízené činnosti v dopolední části dne převažovaly. Při spontánních aktivitách učitelky dětem nabízely vhodné didaktické a tvořivé činnosti, do kterých se děti s chutí zapojovaly. Dle svého zájmu využívaly tematické koutky, hrály deskové hry, modelovaly, konstruovaly. Realizace řízených činností byla více založena na vnější motivaci a vedení učitelkami než na aktivizujících metodách a formách vzdělávání. Nebylo při nich zajištěno souběžné působení dvou pedagogických pracovníků ve třídě, převažovalo frontální vedení, náročnost úkolů nebyla zpravidla diferencována podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí. Nabízené aktivity rozvíjely zejména jemnou a hrubou motoriku, smyslové vnímání a komunikační dovednosti. Bezprostředním hodnocením učitelky děti motivovaly, ale nevedly je k sebehodnotícím dovednostem, jen ojedinele jim poskytovaly účinnou zpětnou vazbu o dosahovaném pokroku.

Součástí vzdělávacího procesu v mateřské škole je výchova ke zdraví. Pravidelně jsou zařazována témata k ochraně zdraví, různorodé pohybové aktivity a dostatečně dlouhý pobyt venku. Přírodovědná gramotnost je podporována přímým pozorováním při tematicky zaměřených vycházkách, formou praktických činností. Mateřská škola Lom je zapojena do projektu Recyklohraní, opakovaně získává ocenění. Předčtenářská gramotnost je podněcována zejména volným přístupem ke knihám a pravidelným předčítáním textů.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Ke zjišťování výsledků vzdělávání žáků využívá základní škola zejména interních, ale i externích hodnotících nástrojů. Ředitel školy i pedagogové sledují úspěšnost žáků v jednotlivých předmětech, ale zatím převládá sumarizace výsledků nad jejich analýzou a přijímáním adekvátních opatření ke všem zjištěním. Ve škole se však vzdělává mnoho žáků se vzdělávacími obtížemi, i když jim je poskytována přímá pomoc v průběhu výuky, účastní se individuálního nebo skupinového doučování či konzultací s vyučujícím. Pedagogové respektují kulturní a sociálně ekonomické podmínky každého žáka, pozitivně ho motivují, posilují důvěru v to, že je schopen být úspěšnější. Z výsledků externího hodnocení vyplývá, že je nutné žákům předkládat diferencované činnosti a úkoly dle jejich individuálních vzdělávacích předpokladů a účinně využívat jejich vzdělávací potenciál ke zlepšení výsledků.

Poradenské služby ve škole zajišťují metodička prevence a výchovná poradkyně, která zejména monitoruje realizaci podpůrných opatření ve výuce. Obě se zabývají rizikovými faktory, například neomluvenými hodinami, které řeší se zákonnými zástupci, případně s orgánem sociálně-právní ochrany dětí. Průběžně sledují signály rizikového chování a v případě potřeby uplatňují nastavená pravidla postupu při jejich řešení. Pravidelnou komunikací s třídními kolektivy nebo individuálními rozhovory se žáky se daří posilovat dobré vztahy mezi žáky a udržovat pozitivní sociální klima. Škola realizuje preventivní aktivity, které jsou orientovány na aktuální problémy.

Výsledky předškolního vzdělávání jsou prezentovány na webových stránkách, nástěnkách, při akcích pro veřejnost (např. besídky, vítání občánků). Individuální vzdělávací pokroky dětí pedagogické pracovnice zaznamenávají, ale nestanovují účinná opatření k podpoře jejich rozvoje. Získané informace cíleně nevyužívají při přípravě diferencované vzdělávací nabídky a individualizovaného vzdělávání, což se projevilo při inspekčních hospitacích.

Velmi dobré výsledky byly zjištěny v oblasti rozvoje sociálních dovedností dětí. Pedagogické pracovnice respektují jejich individuální a postupné přizpůsobování se prostředí školy a začleňování do kolektivu. Podporují je ve zvládnutí základní sebeobsluhy a v navazování vzájemných vztahů. Starší děti dodržují nastavená pravidla, dokážou samostatně rozvíjet své hry, spolupracovat a dohodnout se. Mají přiměřenou slovní zásobu, reprodukují krátké texty říkanek a písniček.

Vnitřní i vnější informační systémy školy jsou funkční. Pozitivní vliv na výsledky vzdělávání má spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a zákonnými zástupci dětí a žáků.

Závěry

Vývoj školy

Ve škole došlo od minulé inspekční činnosti ke změně na pozici vedení školy.

Počet žáků ve škole má klesající tendenci.

Zkvalitnily se materiální podmínky vzdělávání v obou místech poskytovaného předškolního vzdělávání.

Silné stránky

Vstřícný přístup pedagogů a pestrá vzdělávací nabídka zejména v mateřské škole a na prvním stupni základní školy pozitivně ovlivňují osobnostní a sociální rozvoj dětí a žáků.

Pravidelným zařazováním pohybových aktivit jsou děti v mateřské škole vedeny ke zdravému životnímu stylu.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

Málo účinný kontrolní a evaluační systém nepřispívá ke zvyšování kvality vzdělávání.

Diferenciace a individualizace jsou ve vzdělávání žáků druhého stupně základní školy zařazovány minimálně, žáci většinou plní stejné typy a rozsah úloh.

Nepravidelná reflexe naplnění vzdělávacích cílů ve výuce a nedostatečné využívání formativního hodnocení neumožňují pedagogům i žákům získávat účinnou zpětnou vazbu o míře zvládnutého učiva.

Nedostatečné uplatňování aktivizujících výukových forem a metod ve vzdělávání žáků nesměruje ke zkvalitňování vyučovacího procesu.

Při řízených činnostech v mateřské škole není vzdělávací nabídka diferencována podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí, málo jsou využívány aktivizující formy a metody. Dětem není poskytována účinná zpětná vazba o jejich vzdělávacím pokroku, není využíváno formativní hodnocení.

Informace o výsledcích vzdělávání dětí a žáků nejsou cíleně využívány k rozvoji jejich individuálních vzdělávacích předpokladů.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

Přijímat účinná opatření ke zkvalitnění vzdělávání a nastavit efektivní kontrolní a evaluační systém.

Zaměřit další vzdělávání pedagogických pracovníků na aktivizující vzdělávací metody a formy v základní škole a zařazovat je do výuky.

Diferencovat vzdělávání podle předpokladů a vzdělávacích potřeb jednotlivých dětí a žáků.

Více využívat formativní hodnocení, důsledněji zařazovat závěrečné shrnutí a zhodnocení výuky, pracovat se zpětnou vazbou, rozvíjet sebereflexi žáků pomocí sebehodnocení a vrstevnického hodnocení.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 10 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Ústecký inspektorát, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.u@csic.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina příspěvkové organizace města Lom s účinností od 1. 1. 2010 (ze dne 7. 12. 2009) včetně dodatku
2. Jmenování do funkce ředitele s účinností od 5. 8. 2019
3. Výpisy z rejstříku škol a školských zařízení (ze dne 8. 11. 2021)

4. Výkazy o základní škole (M 3) podle stavu k 30. 9. 2020 a k 30. 9. 2021
5. Výkazy o mateřské škole (S 1-01) podle stavu k 30. 9. 2020 a k 30. 9. 2021
6. Výkazy o školní družině (Z 2-01) podle stavu k 31. 10. 2020 a k 31. 10. 2021
7. Výkazy o školním klubu (Z 2-01) podle stavu k 31. 10. 2020 a k 31. 10. 2021
8. Povolení výjimky z nejnižšího počtu žáků na školní roky 2020/2021, 2021/2022
9. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání platný od 1. 9. 2016 (3. verze)
10. Školní vzdělávací programy pro předškolní vzdělávání platné ve školních rocích 2020/2021 a 2021/2022
11. Školní řád s účinností od 3. 9. 2018 včetně Klasifikačního řádu školy
12. Vnitřní řád školní družiny s účinností od 3. 9. 2018
13. Řád školního klubu s účinností od 3. 9. 2018
14. Školní řád mateřské školy s účinností od 27. 8. 2020
15. Školní matrika, školní roky 2020/2021, 2021/2022 (vzorek)
16. Dokumentace ke kontrolní a hospitační činnosti mateřské školy, školní roky 2020/2021, 2021/2022
17. Pedagogická diagnostika dětí v mateřské škole, školní roky 2020/2021, 2021/2022
18. Rozpis pracovní doby pedagogických pracovníků v mateřské škole, školní rok 2021/2022
19. Rozvrhy hodin, školní rok 2021/2022
20. Třídní knihy, školní rok 2021/2022
21. Výroční zpráva, školní rok 2020/2021
22. Zápis z jednání pedagogické rady, školní roky 2020/2021, 2021/2022
23. Strategický plán vytváření inkluzivního prostředí školy (ze dne 8. 11. 2021, zpracovaný ve spolupráci s UJEP Ústí nad Labem)
24. Dokumentace školního poradenského pracoviště platná ve školním roce 2021/2022
25. Personální dokumentace pedagogických pracovníků (vzorek)
26. Inspekční zprávy České školní inspekce č. j. ČŠIU-1558/14-U, ČŠIU-266/15-U

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Ústecký inspektorát, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu cs.i.u@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Markéta Linhartová, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Markéta Linhartová v. r.

PaedDr. Jana Hornová, školní inspektorka

Jana Hornová v. r.

Mgr. Martina Hrdá, školní inspektorka

Martina Hrdá v. r.

Bc. Jana Sejvalová, kontrolní pracovnice

Jana Sejvalová v. r.

V Ústí nad Labem 26. 11. 2021

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Bc. et Bc. Jaroslav Zajíc, ředitel
školy

Jaroslav Zajíc v. r.

V Lomu 3. 1. 2022